

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ข้อเสนอแนะทางบริหารจัดการที่พิกาศัยชั่วคราว

จากการศึกษาข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การรับมือกับภัยพิบัตินั้นสามารถแยกย่อยออกมาได้สองส่วน คือ

1. ก่อนเกิดภัยพิบัติ (pre - disaster)
2. หลังเกิดภัยพิบัติ (post - disaster)

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้มุ่งเน้นไปในส่วนของการเตรียมความพร้อม เพื่อเข้าไปช่วยเหลือผู้ประสบภัยในขั้นของการช่วยเหลือหลังเกิดภัยโดยสามารถแบ่งเป็นช่วงต่าง ๆ ดังนี้ 1) ช่วยชีวิต 2) พื้นฟู 3) พัฒนา 4) การเรียนรู้ โดยที่พิกาศัยชั่วคราวสามารถแบ่งเป็น 4 ประเภท ตามระยะเวลาการช่วยเหลือ ดังนี้ 1) ที่พักฉุกเฉิน 2) ที่พักชั่วคราว 3) บ้านพักชั่วคราว 4) บ้านพักถาวร โดยการวิจัยครั้งนี้จะเน้นไปในส่วนของบ้านพักชั่วคราว ซึ่งส่วนนี้เป็นตัวแปรสำคัญของกระบวนการในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยด้านที่พิกาศัย ในเรื่องคุณภาพชีวิต สังคม งบประมาณ จากการวิจัยพบว่าบ้านพักชั่วคราวที่เหมาะสมกับสภาพอากาศของประเทศไทยนั้นมีเพียง 2 ประเภท เท่านั้น คือ 1) บ้านพักชั่วคราวแบบสำเร็จรูป 2) บ้านพักชั่วคราวแบบสร้างเอง โดยหลักการบริหารของที่พักชั่วคราวทั้ง 2 ประเภท นี้แตกต่างกัน

บ้านพักแบบสำเร็จรูปใช้การบริหารจัดการแบบรับความช่วยเหลือจากผู้บริจาค หรือ Donor Disaster Response(DDR) ซึ่งการบริหารประเภทนี้ไม่ก่อให้เกิดทักษะการช่วยเหลือตนเองของคนในชุมชน ตรงข้ามกับบ้านพักแบบสร้างเองที่ใช้การบริหารจัดการแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งเสริมทักษะของชุมชนในการช่วยเหลือตนเอง แรงงานในชุมชนมีความพร้อม และมีจำนวนมากเพราะมีการก่อสร้างที่พักชั่วคราวไปก่อนหน้านี้ (man) อีกทั้งเศรษฐกิจในชุมชนมีการฟื้นฟูได้รวดเร็วจากการค้าขาย และจ้างงาน (money) วัสดุอุปกรณ์มีการเตรียมพร้อม และมีมาตรฐานชัดเจน (material) รวมถึงงานบริหารที่มีประสิทธิภาพ (management) ถือเป็นแนวทางแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน

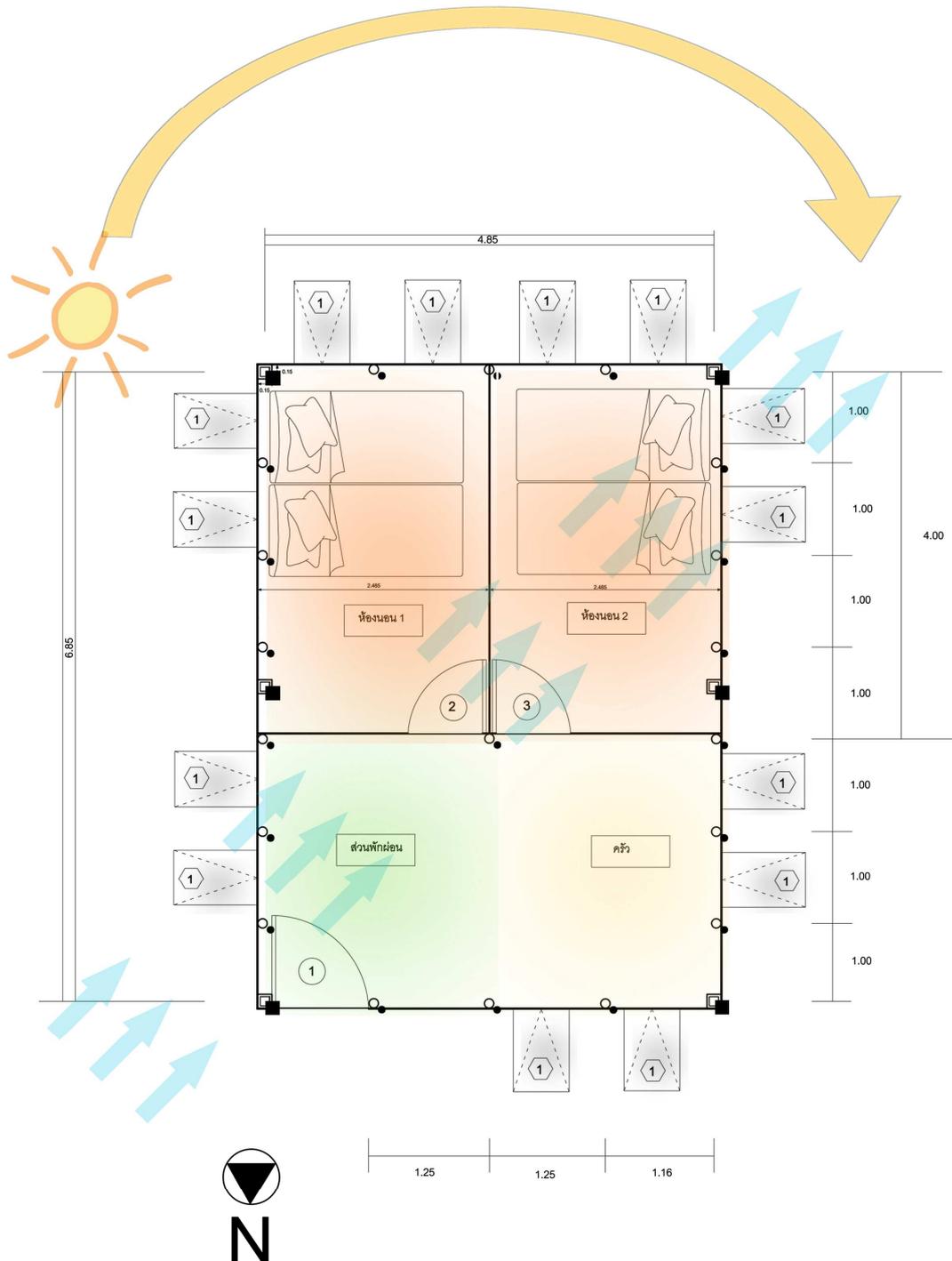
5.1.2 ข้อเสนอแนะทางเลือกใช้ที่พักอาศัยชั่วคราว

บ้านพักชั่วคราวแบบสร้างเองที่เหมาะสมกับประเทศไทยมีดังนี้

- 1) บ้านที่พักชั่วคราวแบบสร้างเองโดยใช้ผ้าใบ สามารถทนต่อสภาพภูมิอากาศได้ทั้งร้อนและฝน ใช้เวลาในการก่อสร้างเร็ว มีความคงทนน้อย และราคาต่ำ
- 2) บ้านที่พักชั่วคราวแบบสร้างเองโดยใช้ไม้ สามารถทนต่อสภาพภูมิอากาศได้ทั้งร้อนและฝน ใช้เวลาในการก่อสร้างปานกลาง มีความคงทนปานกลาง และราคาปานกลาง
- 3) บ้านที่พักชั่วคราวแบบสร้างเองโดยใช้กระสอบทราย สามารถทนต่อสภาพภูมิอากาศได้ทั้งร้อนและฝน ใช้เวลาในการก่อสร้างปานกลาง มีความคงทนปานกลาง และราคาต่ำ
- 4) บ้านที่พักชั่วคราวแบบสร้างเองใช้อิฐ สามารถทนต่อสภาพภูมิอากาศได้ทั้งร้อนและฝน ใช้เวลาในการก่อสร้างนาน มีความคงทนมาก และราคาสูง

ทั้ง 4 ประเภท มีความเหมาะสมในการใช้ในประเทศไทย แล้วแต่กรณีถ้าต้องการความรวดเร็วในการสร้างอาจใช้ผ้าใบเนื่องจากใช้เวลาก่อสร้างน้อย ราคาถูก แต่ก็มีข้อเสีย คือ ความคงทนค่อนข้างน้อย ถ้าไม่กำหนดเรื่องเวลาและต้องการความคงทน อิฐก็เป็นคำตอบที่ดีกว่า แต่ก็มีข้อเสีย คือ ราคาแพงกว่า หากต้องการประหยัดก็อาจใช้ผ้าใบ หรือกระสอบทราย ซึ่งก็แล้วแต่สถานการณ์และความต้องการในขณะนั้น โดยสามารถใช้หลักการออกแบบดังรูปต่อไปนี้

รูปภาพที่ 5.1
 แนวทางการออกแบบบ้านพักอาศัยชั่วคราวแบบสร้างเอง

หลักในการออกแบบที่พักอาศัยชั่วคราวชนิดก่อสร้างเอง โดยเฉลี่ยแล้วความต้องการใช้พื้นที่ของคนอยู่ที่ประมาณ 3.5 ตร.ม.ต่อคน (Aid Workers, 2007) ฉะนั้นในการออกแบบที่พักจึงควรจัดเตรียมพื้นที่เพื่อรองรับการใช้งานให้มากกว่า 3.5 ตร.ม.ต่อคนโดยการออกแบบที่พักเพื่อผู้ประสบภัยควรมีพื้นที่ 35 ตร.ม.โดยประมาณเพื่อรองรับผู้ประสบภัยที่เป็นครอบครัวได้ 5-6 คน โดยเราสามารถบริหารการใช้อุปกรณ์ก่อสร้างร่วมกันได้หนึ่งชุดต่อบ้านห้าหลัง (Weir, 2006) ซึ่งมีหลักในการออกแบบ ดังนี้

- (1) มีพื้นที่ใช้งานประมาณ 3.5 ตร.ม.ต่อคน
- (2) ที่พักหนึ่งหลังสามารถรองรับผู้ใช้งานได้อย่างน้อย 4 คน
- (3) วางผังที่พักอาศัยชั่วคราวในแนวทิศเหนือใต้เนื่องจากประเทศไทยตั้งอยู่เหนือเส้นศูนย์สูตรส่งผลให้ทิศทางแดดมีลักษณะอ้อมใต้การวางผังที่พักอาศัยชั่วคราวในลักษณะนี้จะช่วยลดปริมาณแสงแดดที่ส่องเข้าอาคารในด้านยาวของผังบ้านพักอาศัยชั่วคราว
- (4) เจาะช่องประตูและหน้าต่างในทิศตะวันออกและตะวันตกเนื่องจากเมื่อวางผังที่พักอาศัยชั่วคราวในแนวทิศเหนือใต้ กระแสลมจะพัดเข้าสู่อาคารได้สะดวก ทำให้ถ่ายเทอากาศในอาคารได้ดี

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการบริหารจัดการที่พักอาศัยชั่วคราวสำหรับผู้ประสบภัยนั้น ควรคำนึงถึงเรื่องสภาพภูมิประเทศ สภาพอากาศ เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของคนในพื้นที่ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการใช้งาน
- 2) สามารถนำแนวทางในการบริหารจัดการโครงการอาคารพักอาศัยชั่วคราวสำหรับผู้ประสบภัยที่สามารถนำไปใช้ได้ในเวลาฉุกเฉินซึ่งมีขั้นตอนที่ชัดเจน ซึ่งนำไปใช้ได้เหตุการณ์ที่มีความจำเป็น หรือ การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับเหตุการณ์พิบัติภัย

5.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาแนวทาง และพัฒนาการบริหารจัดการที่พักอาศัยชั่วคราวแบบสร้างเอง ในรายละเอียดเชิงลึก เพื่อสามารถเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับประเทศไทย
- 2) ควรศึกษารูปแบบงานการออกแบบที่พักอาศัยถาวร ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศและประชาชนในแต่ละท้องถิ่น เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือกับเหตุการณ์พิบัติภัยที่อาจเกิดขึ้น ให้ได้รับความเสียหายน้อยที่สุด
- 3) ควรมีการวิจัยวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในแง่มุมต่าง ๆ ให้มากขึ้นสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มผู้ประสบภัยที่ได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์ภัยพิบัติ เพื่อให้ทราบความคิดเห็นที่แน่ชัดของของผู้ประสบภัยว่ามีความต้องการอะไรมากที่สุด เพื่อให้การช่วยเหลือเป็นไปได้อย่างถูกต้องและตรงกับความต้องการของผู้ประสบภัยยิ่งขึ้น